

Przedmiotowy system oceniania z geografii

I. Cele kształcenia

Celem kształcenia ogólnego w szkołach ponadgimnazjalnych jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

II. Ocenie podlega

- 1) Znajomość i rozumienie treści programowych.
- 2) Opisywanie zjawisk, procesów i zależności zachodzących w środowisku geograficznym z użyciem terminologii stosowanej w naukach geograficznych.
- 3) Umiejętność czytania i interpretacji map występujących w różnych pomocach naukowych /atlasach, podręcznikach, czasopismach itp./.
- 4) Celowe wykorzystywanie roczników statystycznych, zestawień tabelarycznych i graficznych, rysunków, przekrojów, fotografii, które mają posłużyć do prawidłowego oceniania, wnioskowania i prognozowania zmian zachodzących w środowisku.
- 5) Umiejętność dokonywania obserwacji, pomiarów i obliczeń /środowisko, mapa, rocznik statystyczny/.
- 6) Celowe korzystanie z różnych nowych źródeł wiedzy.

III. Cele oceniania

- a. Wdrażanie do systematycznej pracy i samooceny.
- b. Określenie stopnia opanowania wiedzy teoretycznej i praktycznej.
- c. Wspieranie szkolnej kariery uczniów i ich motywowanie.
- d. Oddziaływanie na uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- e. Dostarczanie rodzicom i uczniom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie oraz indywidualnych potrzebach.
- f. Dostarczenie nauczycielom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.

IV. SPOSÓB INFORMOWANIA O WYMAGANIACH NA POSZCZEGÓLNE OCENY. PRIORYTETY OCENIANIA W GEOGRAFII.

1. Sposoby informowania

- informacja ustna przekazana uczniowi przez nauczyciela w terminie do 2 tygodni od rozpoczęcia nauki
- informacja uzupełniająca może być przekazana, na prośbę ucznia, na początku II semestru
- informacje w formie pisemnej znajdują się u nauczyciela przedmiotu i są dostępne podczas spotkań indywidualnych

V. PRIORYTETY OCENIANIA W GEOGRAFII

1. Edukacja geograficzna w technikum stwarza uczniowi możliwości do:

- zrozumienia otaczającego nas świata i poruszania się w przestrzeni geograficznej
- przygotowania do przemian społecznych, gospodarczych i politycznych zachodzących w regionie, kraju i na świecie
- kształtowania postaw ludzi otwartych, aktywnych, tolerancyjnych i twórczych;
- świadomego podejmowania decyzji

2. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia, którym w szczególności podlegają: przyrost wiadomości w zakresie:

- wskazywania i opisywania faktów, nazw geograficznych, terminów,
- zrozumienia związków i zależności zachodzących w przestrzeni geograficznej

przyrost umiejętności w zakresie:

- samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji,
- posługiwania się zdobytymi informacjami z różnych źródeł (np. interpretowanie danych statystycznych, czytanie mapy),
- praktycznego stosowania informacji (np. orientacja na mapie),
- twórczego rozwiązywania problemów,
- prezentowania treści geograficznych (np. formułowanie notatki w zeszycie przedmiotowym, wykonanie rysunku, szkicu, diagramu);

postawy

- systematyczność pracy ucznia przez cały rok (przygotowanie się do zajęć lekcyjnych, udział w wykonywaniu zadań na lekcji),
- aktywność i inicjatywa,
- rozwój własnych zdolności i zainteresowań,
- umiejętność współdziałania w grupie.

VI. FORMY I METODY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNI

1. Uczniowie mogą być oceniani:

- w sali lekcyjnej,
- podczas zajęć w terenie,
- za działania na rzecz szkoły i środowiska związane tematycznie z przedmiotem,
- podczas spotkań naukowych,
- uczestnicząc w konkursach przedmiotowych.

2. Mogą otrzymywać oceny za:

- prezentację dłuższych wypowiedzi,
- udział w dyskusjach
- prezentowanie pracy grupy,
- krótkie odpowiedzi w toku lekcji,
- aktywny udział w lekcji,
- rozwiązywanie zadań z zestawów egzaminacyjnych,
- wypełnianie kart pracy dostosowanych do jednostki lekcyjnej,
- pisemne zadania testowe,
- stosowanie zintegrowanej wiedzy do rozwiązywania problemów (według wymagań standardów),
- wykonanie prac dodatkowych związanych tematycznie z przedmiotem (zaproponowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela),
- inne działania wynikające z zainteresowań ucznia, wiążące się z programem nauczania geografii jak i wykraczające poza program, np.:
- przygotowanie materiału do nowej lekcji,

3. Zarówno odpowiedzi ustne jak i pisemne powinny być oparte o umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji:

- podręcznika,
- map różnej treści,
- rocznika statystycznego,
- słownika geograficznego,
- czasopism,
- literatury popularno – naukowej,
- internetu,
- innych źródeł.

VII. KRYTERIA OCENIANIA I ZASADY WYSTAWIANIA OCEN, WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY.

- 1. Oceny pracy ucznia dokonuje się według skali od 1 do 6.**
- 2. Wiedzę i umiejętności ucznia klasyfikuje się na poziomach:**
  - podstawowym - obejmuje on poziom konieczny i podstawowy co łączy się z oceną dopuszczającą (2) lub dostateczną (3),
  - ponadpodstawowym - poziom rozszerzający, dopełniający i wykraczający co łączy się z oceną dobrą (4), bardzo dobrą (5) i celującą (6).
- 3. Przy odpowiedzi ustnej i pisemnej ocenie podlegają:**
  - poziom merytoryczny (umiejętność doboru i zakresu treści, wyjaśnienie zjawisk i procesów, poprawne stosowanie terminów i nazw geograficznych),
  - przy pracach pisemnych zwraca się uwagę na samodzielność wykonanej pracy, dokładność wykonanych rysunków, wykresów, map a także konstrukcję pracy.

VIII. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA UCZNIÓW

A. OGÓLNE WYMAGANIA PROGRAMOWE Z GEOGRAFII NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Proponuje się sprawdzanie stopnia spełnienia wymagań, uwzględniające m.in.:

- w wypowiedzi ustnej: precyzję wypowiedzi, poprawność językową, poprawność merytoryczną, wyczerpanie zagadnienia, puente wypowiedzi;
- w sprawdzianach pisemnych: poprawność rozwiązania zadania, logiczność wypowiedzi, poprawność zastosowanej metody do rozwiązania zadania, zgodność odpowiedzi z pytaniem;
- ocenianie pracy ucznia na zajęciach terenowych na podstawie m.in. sporządzonych notatek, wykonanych schematów, modeli, opracowań statystycznych, określenia relacji między elementami środowiska czy też zebranych informacji;
- w monografiach, portfolio czy innych wypowiedziach pisemnych – zgodność z tematem, logiczny układ pracy, poprawność językową i merytoryczną, przygotowanie bibliografii, estetykę pracy;
- podczas pracy w grupie – m.in. podział pracy zgodny z potrzebami uczniów, sposoby podejmowania decyzji, współdziałanie w grupie, postawę podczas pracy, formę prezentacji wyników pracy.

Ocena celująca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który:

- twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- pomysłowo i oryginalnie rozwiązuje nietypowe zadania,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach geograficznych lub olimpiadach pokrewnych,
- posiada wiedzę objętą obowiązującym programem nauczania.

Ocena bardzo dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz potrafi:

- sprawnie poruszać się w tematyce geograficznej,
- samodzielnie rozwiązywać problemy,
- wykazać się znajomością pojęć i terminów oraz umiejętnością poprawnego ich zastosowania w sytuacjach typowych i nietypowych,
- posługiwać się poprawnie terminologią geograficzną,
- samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności,
- przeprowadzać prawidłową analizę związków przyczynowo skutkowych, zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego, w oparciu o źródła przeprowadzić analizę procesów i określić ich konsekwencje.

Ocena dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania a także potrafi:

- samodzielnie wyjaśniać typowe zależności,
- posługiwać się terminologią geograficzną z nielicznymi potknięciami i błędami,
- sprawnie rozwiązywać zadania geograficzne,
- przeprowadzić prostą analizę związków przyczynowo skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- samodzielnie dokonać analizy danych statystycznych przedstawionych w różnej formie,
- w oparciu o dane liczbowe sporządzić diagramy, wykresy, kartodiagramy itp.

Ocena dostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, co pozwala mu na:

- wykazanie się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć i terminów geograficznych,
- stosowanie poznanych pojęć i terminów w sytuacjach typowych,
- wykonywanie prostych obliczeń geograficznych,
- wskazywanie elementarnych związków przyczynowo-skutkowych zachodzących pomiędzy elementami środowiska geograficznego,
- samodzielne rozwiązywanie elementarnych zadań geograficznych.

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w takim zakresie, że potrafi:

- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela wykonać ćwiczenia i zadania

o niewielkim stopniu trudności,

- wykazać się znajomością i rozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- wskazać elementarne związki pomiędzy składnikami środowiska geograficznego.

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania oraz:

- nie radzi sobie ze zrozumieniem najprostszych pojęć i terminów geograficznych,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych ćwiczeń i zadań,
- nie wykazuje najmniejszych chęci współpracy w celu uzupełnienia braków oraz nabycia podstawowej wiedzy i umiejętności.

B. STANDARDY WYMAGAŃ Z GEOGRAFII NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Osiągnięcia ucznia określono w ten sposób, że stanowią one spełnienie wymagań koniecznych, podstawowych, rozszerzających, dopełniających i wykraczających.

Wymagania konieczne – obejmują te elementy treści, które mogą świadczyć o możliwości opanowania, przy odpowiednim nakładzie pracy, pozostałych elementów tej treści. Stanowią je elementy najłatwiejsze, najczęściej stosowane, praktyczne, niewymagające większych modyfikacji, niezbędne do uczenia się ogółu podstawowych wiadomości i umiejętności.

Wymagania podstawowe – obejmują treści najprzystępniejsze, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach, bezpośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia.

Wymagania rozszerzające – obejmują elementy treści umiarkowanie przystępne, bardziej złożone i mniej typowe, w pewnym stopniu hipotetyczne, przydatne na dalszym etapie kształcenia, pośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia.

Wymagania dopełniające – obejmują elementy treści trudne do opanowania, złożone i nietypowe, występujące w wielu równoległych ujęciach, wyspecjalizowane, o trudno przewidywalnym zastosowaniu.

Wymagania wykraczające – obejmują wiadomości i umiejętności z wybranej dziedziny geografii, wykraczające trudnością poza poziom rozszerzony, szczególnie złożone i oryginalne, twórcze naukowo, wąsko specjalistyczne. Poziomy wymagań są ze sobą ściśle powiązane i zależne, każdy poziom wyższy zawiera w sobie zakres niższy. Związek pomiędzy osiągnięciami ucznia a stopniami szkolnymi jest następujący: wymagania konieczne - ocena: dopuszczający wymagania konieczne, podstawowe - ocena: dostateczny wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające - ocena: dobry wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, dopełniające - ocena: bardzo dobry wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające, pełne, wykraczające - ocena: celujący.

Wymagania te są zgodne z wymaganiami edukacyjnymi geografii w zakresie podstawowym i rozszerzonym „Oblicza geografii” wydawnictwa Nowa Era.

C. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA UCZNIÓW Z DYSFUNKCJAMI

- uczniowi z dysleksją - wydłuża się czas na wykonanie zadania, pracy pisemnej (docenia się przede wszystkim wysiłek włożony w wykonanie różnych zadań)
- ucznia z dysgrafią - w większym stopniu ocenia się na podstawie wypowiedzi ustnych, w pracach pisemnych ocenia się przede wszystkim ich treść (stronę merytoryczną)
- innego typu schorzenia - zgodnie z zaleceniami poradni.

IX. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIĄ O OCENIE CZĄSTKOWEJ Z DANEJ FORMY AKTYWNOŚCI

Forma aktywności	Sposoby informowania	Częstotliwość
Odpowiedź ustna	Ustnie po odpowiedzi	Przynajmniej 1x w semestrze
Praca domowa	Ustnie lub pisemnie na pracy pisemnej	W zależności od omawianego materiału
Prace dodatkowe	Ustnie lub pisemnie	W zależności od omawianego materiału
Praca w grupie	Ustnie pod koniec lekcji	Na zakończenie lekcji, na której wystąpiła ta forma pracy
Aktywność	Ustnie: trzy " + " to ocena bardzo dobra trzy " - " to ocena niedostateczna	Na wybranej lekcji

- Nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z przygotowania się do lekcji i możliwości odpowiedzi lub pisania kartkówki.
- Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje ucznia znajomość treści z trzech ostatnich tematów.

X. NARZĘDZIA SPRAWDZAJĄCE STOPIEŃ OPANOWANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI. ZASADY PRZEPROWADZANIA KLASÓWEK, SPRAWDZIANÓW ORAZ USTALENIE FORM POPRAWIANIA OCENY.

Narzędzie	Zasady przeprowadzania kartkówek	Formy poprawiania	Ilość w semestrze
Sprawdzian 45 min	<ul style="list-style-type: none"> • zapowiedziana na 1 tydzień przed terminem i wpisana do dziennika • informacja o ocenie na pracy • sprawdzian do wglądu na spotkaniach indywidualnych u nauczyciela przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie i oddanie do 2 tygodni • uczeń może poprawić ocenę niedostateczną w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż 1 tydzień od sprawdzenia i omówienia pracy klasowej	Po każdym dziale
Kartkówka do 30 min	<ul style="list-style-type: none"> • nie jest zapowiadana • informacja o ocenie pisemna na kartkówce • kartkówki do wglądu u nauczyciela	<ul style="list-style-type: none"> • podlega poprawie	w zależności od omawianego materiału

- W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń nieobecny na sprawdzianie ma obowiązek napisać pracę w ciągu 2 tygodni po nieobecności w szkole w terminie ustalonym przez nauczyciela.

- W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia, nauczyciel sprawdza jego wiedzę i umiejętności w ustalonym przez siebie terminie i formie.
- Uczeń, który nie napisze pracy pisemnej w ustalonym terminie otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Ocenione prace pisemne uczeń otrzymuje w ciągu dwóch tygodni od daty ich napisania.
- Po omówieniu sprawdziany wracają do nauczyciela i są przez niego przechowywane do końca roku szkolnego.
- Sprawdziany są udostępniane do wglądu rodzicom lub prawnym opiekunom ucznia na miejscu, w szkole.
- Uczeń może poprawiać sprawdzian (test), jeśli otrzymał ocenę niedostateczną. Termin poprawy ustala nauczyciel.

Poprawę pisze jednokrotnie, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, nie później jednak niż dwa tygodnie od daty otrzymania sprawdzianu.

Przyjmuje się następujący przelicznik % przy ocenianiu prac pisemnych

Ocena	Odsetek punktów
Celująca	Powyżej 100% (bezbłędnie wykonane zadania + zadanie dodatkowe)
Bardzo dobra	90 % - 99%
Dobra	76 % - 89 %
Dostateczna	51% - 75 %
Dopuszczająca	31 % - 50 %
Niedostateczna	0 % - 30 %

XI. USTALENIE OCEN CZĄSTKOWYCH NA OCENĘ SEMESTRALNĄ I KOŃCOWOROCZNĄ.

Uczniom wystawia się ocenę na I i II półrocze na podstawie poniższych wag.

Formy aktywności	Przelicznik wg wagi
Prace klasowe i sprawdziany	3
Kartkówki, wypracowania, odpowiedzi ustne, zeszyty przedmiotowe i zeszyty ćwiczeń, zestawy egzaminacyjne i inne formy aktywności	2
Aktywność, prace domowe, prezentacje	1

XII. USTALENIE SPOSOBÓW WSKAZYWANIA KIERUNKÓW DALSZEJ PRACY UCZNIĄ.

1. Omówienie pracy pisemnej i wskazanie braków w opanowaniu materiału oraz wskazanie sposobów uzupełnienia wiadomości.
2. Indywidualne rozmowy z uczniem i rodzicami w celu ukierunkowania pracy ucznia zdolnego, ucznia z trudnościami w nauce, ucznia z dysfunkcjami.
3. Współdziałanie z uczniem zdolnym w celu rozwijania jego zainteresowań.

XIII. SPOSÓB INFORMOWANIA UCZNIÓW O WARUNKACH I TRYBIE UZYSKANIA WYŻSZYCH NIŻ PRZEWIDYWANE ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z OBOWIĄZKOWYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH ORAZ O MOŻLIWOŚCI PRZYSTĄPIENIA DO SPRAWDZIANU KOŃCOWOROCZNEGO W CELU PODWYŻSZENIA OCENY, GDY ZOSTAŁY NARUSZONE PROCEDURY USTALANIA TEJ OCENY.

Informacja przekazywana uczniowi przez nauczyciela w pierwszym tygodniu nauki zgodnie z WSO.

XIV. RÓŻNE

- Przedmiotowy system oceniania z geografii jest integralną częścią Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania Technikum Ekonomicznego im. bł. ks. Romana Sitki w Mielcu. Wszystkie sprawy nie ujęte w przedmiotowym systemie oceniania rozstrzygane będą zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania.
- Uczeń, który chce otrzymać wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną powinien spełniać warunki określone w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania Technikum Ekonomicznego im. bł. ks. Romana Sitki w Mielcu.
- Wystawienia oceny śródrocznej i końcoworocznej nauczyciel dokonuje na podstawie ocen cząstkowych, przy czym największą wagę mają oceny ze sprawdzianów, a w dalszej kolejności oceny z pozostałych form aktywności.
- Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiadał wiedzę i umiejętności zgodnie z obowiązującą podstawą programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, proponuje nietypowe rozwiązania problemów teoretycznych i praktycznych, osiąga sukcesy w olimpiadach geograficznych na szczeblu okręgowym lub krajowym.

XV. UWAGI

1. Podczas lekcji uczeń zobowiązany jest do przestrzegania porządku, zasad kultury osobistej oraz kultury słowa.
2. Każdy uczeń powinien posiadać podręcznik. Dopuszczalne jest, aby uczniowie siedzący w jednej ławce korzystali na lekcji z jednego podręcznika.
3. Uczeń jest zobowiązany posiadać na każdej lekcji zeszyt przedmiotowy prowadzony wg zaleceń nauczyciela i odrabiać w nim pracę domową. Brak zeszytu z pracą domową uczeń zgłasza nauczycielowi na początku lekcji.
4. Uczeń jest zobowiązany posiadać na lekcji inne materiały wskazane przez nauczyciela.
5. W ciągu semestru uczeń może być raz nieprzygotowany do zajęć, pod warunkiem, że zgłosi ten fakt nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji. Zwolnienie nie dotyczy wcześniej zapowiedzianych sprawdzianów (testów).
6. Uczeń po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności (przynajmniej jeden tydzień) ma prawo zgłosić swoje nieprzygotowanie do zajęć, bez konsekwencji odnotowania tego faktu w dzienniku, podając równocześnie termin nadrobienia zaległości.
7. Uczeń ma prawo zadawać pytania związane z tematyką lekcji lub prosić o powtórzenie tych fragmentów lekcji, które nie są zrozumiałe i oczekiwać pomocy ze strony nauczyciela.